

Q. P. Code : 23652**(3 Hours)****(Total Marks: 100)**

- N. B. :**
1. All questions are **compulsory**.
  2. **Q.1** and **Q.6** carry **20 marks** each.
  3. **Q.2, Q.3, Q.4** and **Q.5** carry **15 marks** each.
  4. Use of **simple calculator** is **allowed**.

1. (A) Choose the correct options from the bracket and rewrite complete sentences. **(10)**

(Any 10) :

- 1) _____ item of inventory is excluded from the scope of Accounting Standard-2.
(Finished Goods/ Goods for Resale/ Spare parts)
- 2) Payment of loan is a _____ Expenditure.
(Capital/ Revenue/ Deferred Revenue)
- 3) Dividend is a reward received from investment in _____.
(Gold/ Shares/ Real Estate)
- 4) Outstanding Expenses are recorded on the _____.
(Debit side of P&L Account/ Asset Side of Balance Sheet/ Liability side of Balance sheet)
- 5) In Departmental Accounts, _____ is debited to General Profit & Loss Account. (Salaries / Rent / Interest on loan)
- 6) The title to goods sold on Hire Purchase passes on payment of _____.
(Down payment / First instalment / Last instalment)
- 7) Under Perpetual Inventory System, Closing stock may be ascertained from quantity details recorded on _____. (Bin Card/ Stock Ledger/ Sales Ledger)
- 8) Depreciation on the Asset taken on Hire Purchase is calculated on _____.
(Full Cash price/ Hire purchase price/ Instalments paid)
- 9) _____ factor should be considered while selecting and applying an accounting policy. (Dual Aspect/ Prudence/ Consistency)
- 10) Stock reserve is _____ closing stock in the Balance Sheet under Departmental Accounts. (Added to / Deducted from / Not adjusted in)
- 11) Inventories are generally valued at _____.
(Cost/ Net Realisable Value/ Lower of Cost or Net realizable Value)
- 12) _____ is the total amount payable by the hirer which is made up of cash price of the asset plus interest. (Hire purchase price / Down Payment/ Instalment)

TURN OVER

(B) State whether the following statements are **TRUE** or **FALSE** and rewrite the same. (10)

(Any 10) :

- 1) Disclosure of Accounting Policy cannot be a remedy for a wrong or improper accounting policy.
- 2) Hire vendor has a right to terminate the hire purchase agreement for non-payment of any installment.
- 3) Wages paid to a carpenter for making furniture is a Revenue Expenditure.
- 4) Revenue from Interest is recognized only when it is actually received.
- 5) Weighted Average Method of stock valuation is not recognised by AS- 2.
- 6) Reserve for Doubtful Debts is deducted from Creditors in the Balance Sheet.
- 7) Departmental Profit and Loss Account are useful to managers for evaluating the performance of each department.
- 8) Under FIFO method, Closing Stock is calculated at the latest Purchase Cost.
- 9) Over valuation of Inventory leads to higher profits and larger current assets.
- 10) As per AS-1 if in a year method of charging depreciation is changed it need not be disclosed.
- 11) Hire Purchase is an agreement between the vendor and the agent.
- 12) Fixed Assets are stated at their Historical Cost less depreciation in the Balance Sheet.

2. From the following Trial Balance as on 31st March 2017 of Mr. Gaurihar, Prepare (15)
Manufacturing Account, Trading Account and Profit and Loss Account for the year ended 31st March, 2017 and Balance Sheet as on that date :

Trial Balance as on 31st March, 2017

Particulars	Dr. (₹)	Cr. (₹)
Machinery	1,00,000	
Sales		3,28,000
Opening Stock - Raw Material	16,000	
Opening Stock - Work in Progress	3,000	
Opening Stock - Finished Goods	11,000	
Production Royalty	10,000	
Factory Rent	12,000	
Factory Power and Fuel	13,000	
Office Salaries	25,000	
Office Expenses	29,000	

TURN OVER

Direct Wages	58,000	
Purchase of raw materials	1,23,000	
Cash at Bank	4,000	
Advertisement	18,000	
Interest	8,000	
Discount Allowed	6,000	
Creditors		30,000
Bad Debts	4,000	
Provisions for Bad Debts		2,000
Sundry Debtors	55,000	
Bills Payable		10,000
Capital		1,40,000
Drawings	15,000	
Total	5,10,000	5,10,000

Following future information is provided to you :

1. Closing stock as on 31st March, 2017 was Raw material ₹18,000, Work-in-progress ₹7,000, Finished goods ₹13,000.
2. Depreciate Machinery @5% p.a.
3. During the year finished goods were withdrawn by proprietor costing ₹8,000 for personal use.
4. Provide reserve for doubtful debts @ 10% on debtors.
5. Outstanding advertisement expense is ₹2,000.

OR

2. From the following Trial Balance as on 31st March, 2017 of Mr. Kailash Prepare (15)
Manufacturing Account, Trading Account and Profit and Loss account for the year ended 31st March, 2017 and Balance Sheet as on that date :

Trial Balance as on 31st March, 2017

Particulars	Dr. (₹)	Cr. (₹)
Purchase of Raw Material	3,15,000	
Sales		5,00,000
Computer	32,000	
Opening Stock – Raw Material	32,000	
Opening Stock – Work-in-progress	6,000	
Opening Stock – Finished Goods	20,000	
Capital		1,05,000

TURN OVER

Freight on Raw Material	3,000	
Direct Wages	24,000	
Factory Rent	20,000	
Factory Power and Fuel	18,000	
Factory Electricity	21,000	
Machinery	95,000	
Drawing	15,000	
Office Salaries	23,000	
Cash at Bank	5,000	
Selling and Distribution Expenses	13,000	
Bank Charges	7,000	
Discount Allowed	5,000	
Creditors		45,000
Bad Debts	2,000	
Provisions for Bad Debts		2,000
Sundry Debtors	49,000	
Bills Payable		46,000
Discount received		10,000
Sundry expenses	3,000	
Total	7,08,000	7,08,000

Following further information is provided to you :

1. Closing stock as on 31st March, 2017 was Raw material ₹16,000, Work-in-progress ₹10,000 Finished goods ₹28,000.
2. Outstanding Factory Rent is ₹1,000.
3. Depreciate Machinery @ 5% p.a. and Computer @ 20% p.a.
4. Debtors include ₹15,000 due from Amir an amount of ₹8,000 is also due to him which is included in creditors, which needs to be adjusted.
5. Provide Reserve for doubtful debts @ 10% on debtors.

3. Samrat Enterprises is a Departmental Store having three departments A, B and C. The information about three departments for the year ended 31st March, 2017 are given below : (15)

Particulars	Dept A (₹)	Dept B (₹)	Dept C (₹)
Opening stock	72,000	48,000	40,000
Purchases	2,64,000	1,76,000	88,000
Sales	3,60,000	2,70,000	1,80,000
Closing stock	90,000	35,000	42,000
Floor space occupied [Square feet]	3,000	2,500	2,000
No. of employees	25	20	15

TURN OVER

Balance of other revenue items and their basis of allocation is as follows :

Particulars	₹	Basis
Carriage Inward	6,000	Purchases
Carriage Outward	4,500	Sales
Salaries	81,000	No. of employees
Advertisement	5,400	Sales
Discount allowed	2,250	Sales
Discount received	1,800	Purchases
Rent, rates and taxes	7,500	Floor space occupied
Depreciation on Furniture	1,500	Equal

Prepare Departmental Trading and Profit and loss account for the year ended 31st March, 2017.

OR

3. Prepare Departmental Trading and Profit and Loss Account and General Profit and Loss Account of M/s Surekha from the following particulars for the year ending 31st March, 2017 : (15)

Particulars	Dept. A (₹)	Dept. B (₹)	Dept. C (₹)	Total (₹)
Purchases	90,000	60,000	30,000	
Sales	1,60,000	1,28,000	64,000	
Wages	30,000	24,000	20,000	
Closing stock	44,000	32,000	28,000	
Salaries	13,000	7,000	9,000	
Rent				7,000
Insurance				4,700
Motor Van Expenses				4,400
Advertising				6,600
Travelling Expenses				3,300
Carriage inwards				12,000
Discount received				3,600
Bad Debts				1,100
Discount allowed				2,200

Additional Information :

- There was no opening stock
  - The floor space occupied by the three departments A, B and C is in the ratio of 3:2:2.
  - The Motor Van Expenses are to be divided equally between departments B and C.
  - The insurance premium is on a comprehensive policy and cannot be allocated
4. Mr Murugan purchased a Machinery from Rallys Ltd. on hire purchase system on 1st April 2014. The cash price of the machine was ₹9,00,000. An initial payment of ₹3,00,000 was made on the date of purchase. The balance was paid in Three annual instalments of ₹ 2,00,000 plus interest @ 15% p.a. on outstanding principal amount. Depreciation is charged @ 10% p.a. on written down value. (15)

TURN OVER

Mr Murugan closes its books on 31st March every year. You are requested to draw Machinery Account, Rallys Ltd. Account and Interest Account in the books of Mr Murugan for the year, 2014-15, 2015-16 and 2016-17 using Full Cash Price Method.

OR

4. State with reasons whether the following expenses or incomes are Capital or Revenue. (15)

(First sub- question carries 3 Marks and remaining carry 2 marks each) :

1. A dealer in timber acquired wood worth ₹3,00,000 and made furniture out of it at a total cost of ₹3,75,000 and sold it to a customer for ₹4,50,000.
2. A plant worth ₹7,00,000 is bought by proprietor for business activities.
3. Incurred ₹1,00,000 on research of a new product, which did not materialize
4. Repairs to the roof of the building ₹1,00,000 for protection against rains
5. Carriage and freight paid for bringing machinery ₹12,000 to be used in factory.
6. Payment of legal fees to advocate for preparation of Purchase Agreement of Land and Building ₹20,000.
7. Wages paid to workers ₹10,500 for erection of new machinery in own plant

5. From the following information of M/s. ABC and M/s. XYZ, value closing stock on 31st (15)

March, 2017 as per the methods mentioned below :

- a) By FIFO Method for M/s. "ABC"
- b) By Weighted Average Method for M/s. " XYZ "

Particulars	M/s. ABC	M/s. XYZ
Opening Stock (kgs) on 01.03.2017.	2000 @ ₹20	2000 @ ₹10
Purchases (kgs)		
(i) On 11.03.2017	1800 @ ₹22	1000 @ ₹20
(ii) On 21.03.2017	1700 @ ₹24	2000 @ ₹22
Sales (kgs)		
(i) On 06.03.2017	1,300	1,000
(ii) On 15.03.2017	1,500	1,200
(iii) On 18.03.2017	600	800
(iv) On 29.03.2017	1,100	1,700

OR

TURN OVER

5. Following is the record of transactions regarding purchase and sales of Mr. Ram : (15)

Date	Particulars	Units	Rate per unit in ₹
01.03.2017	Opening Balance	1500	50
06.03.2017	Purchases	2000	60
12.03.2017	Sales	2500	80
15.03.2017	Purchases	1500	65
21.03.2017	Sales	2000	90
25.03.2017	Purchases	1800	70
28.03.2017	Sales	1000	95
29.03.2017	Sales	500	100
30.03.2017	Purchases	1200	80

Find the following from the above :

- Value of Stock using FIFO Method as on 31st March, 2017.
- Cost of Goods Sold for the month of March, 2017.
- Sales and Gross Profit for the month of March, 2017.

6. Answer the following :

- Explain the Provisions of AS-9 : Revenue Recognition. (10)
- Explain in brief the main Features of Accounting for Hire Purchase and contents of the Hire Purchases Agreement. (10)

OR

6. Write short notes on any four of the following : (20)

- Manufacturing Account.
- General Profit and Loss Account, as prepared in Departmental Accounts.
- Periodic Inventory System.
- Importance of Accounting Standards.
- Inter departmental Transfer
- Capital Expenditure and Revenue Expenditure.

TURN OVER

8
(मराठी रुपांतर)

(३ तास)

(एकूण गुण : १००)

- सूचना : (१) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
(२) प्रश्न क्र.१ आणि प्रश्न क्र.६ यांना प्रत्येकी २० गुण आहेत.
(३) प्रश्न क्र.२, ३, ४ आणि ५ यांना प्रत्येकी १५ गुण आहेत.
(४) साधे गणकयंत्र वापरण्यास मुभा आहे.
(५) या मराठी रुपांतरात कोणतीही शंका असल्यास मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका ग्राह्य मानावी.

१. अ. कंसातील योग्य पर्याय निवडा आणि संपूर्ण वाक्ये पुन्हा लिहा (कोणतेही दहा) : (१०)

- १) _____ इन्व्हेंटरीला लेखा मानक-२ च्या व्याप्तीमध्ये समाविष्ट केले जात नाही.
(तयार वस्तू / पुनर्विक्रीचे वस्तूच्या / सुटे भागच्या)
- २) कर्जाची परतफेड _____ खर्च आहे. (भांडवली / महसूल / डिफर्ड रेव्हन्यू)
- ३) लाभांश म्हणजे _____ मधील गुंतवणूकीद्वारे प्राप्त झालेला एक बक्षिस.
(सोने / शेअर्स / स्थावर मालमत्ता).
- ४) थकबाकी _____ ला नोंदविली जाते.
(नफा आणि तोटा खात्याच्या डेबिट बाजू / बॅलेन्स शीटच्या मालमत्तेच्या बाजू / बॅलेन्स शीटच्या दायित्व बाजू)
- ५) विभागीय खात्यांमध्ये, _____ सामान्य नफा व तोटा खाताच्या नावे बाजूवर दाखवली जाते.
(वेतन / भाडे / कर्जावरील व्याज)
- ६) भाडे खरेदीवर विकल्या गेलेला वस्तूच्या मालकीहक्क _____ दिल्यावर हस्तांतरीत केला जातो.
(डाऊन पेमेंट / पहिला हप्ता / शेवटचा हप्ता)
- ७) अविरत मालसाठा नोंद पद्धती अंतर्गत (परपेच्युअल) अंतिम मालसाठ्याची मात्रा _____ तपशीलावरून निश्चित केली जाऊ शकते. (बिन कार्ड / स्टॉक लेजर / सेल्स लेजर)
- ८) भाडे खरेदीवर घेतलेल्या मालमत्तेवर घसारा _____ वर मोजला जातो.
(पूर्ण रोख किंमत / भाड्याने घेतलेल्या खरेदी किंमत / भरलेल्या हप्त्यांवर)
- ९) लेखा धोरण निवडताना आणि भरलेल्या हप्त्यांवर _____ हे घटक विचारात घेणे आवश्यक आहे.
(दोन्ही पैलू / दूरदर्शित्व / निरंतरता)
- १०) विभागीय लेखापद्धती अंतर्गत ताळेबंदात अंतिम मालसाठ्यातून 'मालसाठा निधी' _____.
(जोडला जातो / वजा केला जातो / समयोजित केला जात नाही)
- ११) मालसाठ्याचे मूल्यमापन त्याच्या _____ प्रमाणे केले जाते. (मूळ किंमती / निव्वळ अपेक्षित किंमती / मूळ किंमत किंवा निव्वळ अपेक्षित किंमत जे कमी असते त्या)
- १२) भाडेकरारात _____ ही मालमत्तेची रोख किंमत आणि व्याज मिळून बनलेली देय एकूण रक्कम असते. (भाडे खरेदी किंमत / डाऊन पेमेंट / हप्ता)

TURN OVER

ब) खालील विधाने बरोबर कि चूक ते सांगून पुन्हा लिहा:

(१०)

- १) चुकीचे किंवा अयोग्य लेखा धोरण अवलंबिल्यावर लेखा धोरणात त्याचे प्रकटीकरण करणे हा त्यावर उपाय असू शकत नाही.
- २) भाडेखोर्दी विक्रेता त्याचे हप्ते न मिळाल्यास भाडेकरार खोर्दी रद्द करू शकतो.
- ३) फर्निचर तयार करण्यासाठी सुताराला दिलेली मजुरी महसूल खर्च आहे.
- ४) व्याजातून मिळालेले महसूल जेव्हा व्याज प्रत्यक्षात प्राप्त होते तेव्हाच ओळखले जाते.
- ५) लेखांकन मानक दोन मध्ये भारित सरासरी मालसाठा मुल्यमापन पद्धतीला मान्यता नाही.
- ६) संशयास्पद बुडित खाते तरतूद ही ताळेबंद पत्रकात धनकोमधून वजा केली जाते.
- ७) प्रत्येक विभागाच्या कामगिरीचे मूल्यमापन करण्यासाठी व्यवस्थापकास विभागीय नफा-तोटा उपयुक्त आहेत.
- ८) फिफो पद्धतीनुसार अंतिम मालसाठ्याची किंमत अखेरच्या खोर्दी किंमतीला केली जाते.
- ९) इन्व्हेंटरीजच्या अतिरिक्त मूल्यमापनामुळे अधिक नफा दिसतो तसेच चालू (करंट) मालमत्ता वाढीव दिसते.
- १०) AS-1 नुसार एखाद्या वर्षी घसारा पद्धतीत बदल केल्यास त्याचे प्रगटीकरण करणे आवश्यक नाही.
- ११) भाडे खोर्दी हा विक्रेता आणि एजंट दरम्यान एक करार आहे.
- १२) बॅलन्स शीटमध्ये मालमत्ता ऐतिहासिक किंमत वजा घसारा अशी दर्शविले जाते.

२. श्रीयुत गौरीहर यांच्या खाली दिलेल्या तेरीज पत्रकावरून ३१ मार्च, २०१७ रोजीचे उत्पादन खाते, व्यापार खाते, (१५) नफातोटा खाते व ताळेबंद बनवा :

३१ मार्च, २०१७ रोजीचे तेरीज पत्रक

तपशील	नावे (₹)	जमा (₹)
संयंत्र	१,००,०००	
विक्री		३,२८,०००
आरंभीचा कच्चा मालसाठा	१६,०००	
आरंभीचा अर्धतयार मालसाठा	३,०००	
आरंभीचा पक्का मालसाठा	११,०००	
उत्पादन रॉयल्टी	१०,०००	
कारखाना भाडे	१२,०००	
पॉवर व इंधन	१३,०००	
कार्यालयीन वेतन	२५,०००	
कार्यालयीन खर्च	२९,०००	
थेट मजुरी	५८,०००	

TURN OVER

कच्च्या मालाची खरेदी	१,२३,०००	
बँकेतील शिल्लक	४,०००	
जाहिरात खर्च	१८,०००	
व्याज खाते	८,०००	
सूट दिली	६,०००	
धनको		३०,०००
बुडीत धनको खाते	४,०००	
संशयित बुडीत धनको खाते तरतूद		२,०००
ऋणको	५५,०००	
हुंडी देणे		१०,०००
भांडवल		१,४०,०००
उचल	१५,०००	
एकूण	५,१०,०००	५,१०,०००

अधिक तपशील :

- ३१ मार्च, २०१७ रोजीचा अंतिम मालसाठा : कच्चा माल - ₹१८,०००, अर्ध तयार माल - ₹७,०००, पक्का माल - ₹१३,०००.
- सयंत्रावर ५% प्रतिवर्ष घसारा लावा.
- श्री. गौरीहर यांनी यावर्षी ₹८,००० किंमतीच्या तयार मालाची वैयक्तिक वापरासाठी उचल केली.
- ऋणकोवर १०% संशयित बुडित खाते तरतूद करा.
- ₹२,००० चा जाहिरात खर्च देणे बाकी आहे.

किंवा

- श्री. कैलाश यांनी दिलेल्या तेरीजपत्रकावरून त्यांचे ३१ मार्च, २०१७ रोजीचे उत्पादन खाते, व्यापार खाते, (१५)

नफा-तोटा खाते व ताळेबंद बनवा :

३१ मार्च, २०१७ रोजीचे तेरीजपत्रक

तपशील	नावे (₹)	जमा (₹)
कच्च्या मालाची खरेदी	३,१५,०००	
विक्री		५,००,०००
संगणक	३२,०००	
आरंभीचा मालसाठा - कच्चा माल	३२,०००	
आरंभीचा मालसाठा - अर्ध पक्का माल	६,०००	
आरंभीचा मालसाठा - पक्का माल	२०,०००	
भांडवल		१,०५,०००
कच्च्या मालावरील मालभाडे	३,०००	
थेट मजुरी	२४,०००	
कारखाना भाडे	२०,०००	
कारखाना पाँवर व इंधन	१८,०००	

TURN OVER

कारखाना वीज खर्च	२१,०००	
सयंत्र	१५,०००	
उचल	१५,०००	
कार्यालयीन वेतन	२३,०००	
बँकेतील शिल्लक	५,०००	
विक्री व वितरण खर्च	१३,०००	
बँक चार्जेस	७,०००	
सूट दिली	५,०००	
धनको		४५,०००
बुडीत खाते	२,०००	
बुडीत खाते तरतूद		२,०००
ऋणको	४९,०००	
हुंडी देणे		४६,०००
सूट मिळाली		१०,०००
किरकोळ खर्च	३,०००	
एकूण	७,०८,०००	७,०८,०००

खालील अधिक तपशील पहा :

- ३१ मार्च, २०१७ रोजीचा मालसाठा : कच्चा माल ₹१६,०००, अर्धतयार माल ₹१०,०००, पक्का माल ₹२८,०००.
- कारखाना भाडे ₹१,००० देणे बाकी आहे.
- सयंत्रावर ५% प्रतिवर्ष प्रमाणे व संगणकारवर २०% प्रतिवर्ष प्रमाणे घसारा लावणे.
- ऋणको मध्ये ₹१५,००० श्रीयुक्त अमीर यांच्याकडून येणे आहेत. ते आपले ₹८,००० साठी धनकोही आहेत. दोन्ही खाती एकमेकांशी अँडजस्ट करावयाची आहेत.
- ऋणकोच्या १०% संशयित बुडित खात्यासाठी तरतूद करावी.

३. सम्राट विभागीय व्यापारी संस्था अ, ब आणि क या तीन विभागातून व्यापार करते.

(१५)

सदर विभागांची दि. ३१ मार्च, २०१७ रोजी संपणारी माहिती खालीलप्रमाणे :

तपशील	विभाग अ (₹)	विभाग ब (₹)	विभाग क (₹)
सुरुवातीचा मालसाठा	७२,०००	४८,०००	४०,०००
खरेदी	२,६४,०००	१,७६,०००	८८,०००
विक्री	३,६०,०००	२,७०,०००	१,८०,०००
शेवटचा मालसाठा	९०,०००	३५,०००	४२,०००
जागेची व्याप्ती (स्के. फुट)	३,०००	२,५००	२,०००
नोकरांची संख्या	२५	२०	१५

TURN OVER

इतर खर्च व त्यांची विभागणीविषयी माहिती खालीलप्रमाणे आहे.

तपशील	₹	विभागणीचा आधार
आवक वाहतूक खर्च	६,०००	खरेदी
जावक वाहतूक खर्च	४,५००	विक्री
पगार	८१,०००	नोकरांची संख्या
जाहिरात खर्च	५,४००	विक्री
दिलेली सुट	२,२५०	विक्री
मिळालेली सुट	१,८००	खरेदी
भाडे, दर आणि कर	७,५००	जागेची व्याप्ती
फर्निचर वरील घसारा	१,५००	समप्रमाणात

३१ मार्च, २०१७ रोजी संपणारे विभागीय व्यापारी पत्रक व नफा-तोटा पत्रक तयार करा.

किंवा

३. खालील माहितीवरून ३१ मार्च, २०१७ रोजी संपणाऱ्या वर्षासाठी विभागीय व्यापारी पत्रक व नफा-तोटा (१५)
खाते व सामान्य नफा-तोटा खाते तयार करा :

तपशील	विभाग अ (₹)	विभाग ब (₹)	विभाग क (₹)	एकूण (₹)
खरेदी	९०,०००	६०,०००	३०,०००	
विक्री	१,६०,०००	१,२८,०००	६४,०००	
वेतन (कामगारांचे)	३०,०००	२४,०००	२०,०००	
शेवटचा मालसाठा	४४,०००	३२,०००	२८,०००	
पगार	१३,०००	७,०००	९,०००	
भाडे				७,०००
विमा				४,७००
मोटरव्हेन खर्च				४,४००
जाहिरात				६,६००
प्रवास खर्च				३,३००
कच्चा माल वाहतूक खर्च				१२,०००
मिळालेली सुट				३,६००
बुडित खाते				१,१००
दिलेली सुट				२,२००

अधिक माहिती :

- सुरुवातीला काहीच मालसाठा नव्हता.
- तिघा विभागांनी व्यापलेल्या जागेचे प्रमाण अ, ब, क विभागासाठी ३:२:२ आहे.
- मोटर व्हेनचा खर्च विभाग ब आणि क मध्ये समप्रमाणात वाटण्यात येतो.
- विमा खर्च हा सर्वसमावेशक पॉलिसीचा असल्यामुळे त्याचे विभाजन करता येत नाही.

TURN OVER

४. श्री मुरुगम यांनी १ एप्रिल, २०१४ रोजी भाडे खरेदी प्रणाली अंतर्गत रॅलीज लिमिटेडकडून एक सयंत्र खरेदी केले. सयंत्राची रोख किंम $\text{₹} ९,००,०००$ होती. खरेदीच्या दिवशी $\text{₹} ३,००,०००$ रोख रक्कम श्री. मुरुगम यांनी भरली व उरलेली रक्कम $\text{₹} २,००,०००$ अधिक १५% प्रतिवर्ष प्रमाणे उर्वरीत रकमेवरील व्याज मिळून तीन हफत्यात भरली व रीटर्न डाऊन वॅल्यू पद्धतीने १०% प्रतिवर्ष घसारा लावला.
- श्री. मुरुगम यांचे लेखांकन वर्ष ३१ मार्चला संपते. त्यांच्या खातेवहीत २०१४-१५, २०१५-१६ व २०१६-१७ रोजीचे सयंत्र खाते, रॅलीज लिमिटेड खाते व व्याज खाते बनवा. पूर्ण रोख पद्धत वापरा. (१५)

किंवा

४. खालील दिलेले उत्पन्न किंवा खर्च हे भांडवली, महसुली की स्थगित महसुली स्वरूपाचे आहेत हे कारणे देऊन स्पष्ट करा : (१५)
- लाकडाच्या व्यापाराने $\text{₹} ३,००,०००$ चे लाकूड विकत घेऊन त्याच्यापासून $\text{₹} ३,७५,०००$ किमतीचे फर्निचर बनवून ग्राहकाला $\text{₹} ४,५०,०००$ ला विकले.
  - व्यवसाय करण्यासाठी मालकाने $\text{₹} ७,००,०००$ ची यंत्रसामुग्री विकत घेतली.
  - एका नविन वस्तुच्या उत्पादन संशोधनावर $\text{₹} १,००,०००$ खर्च केले परंतु संशोधन पूर्ण होऊ शकले नाही.
  - इमारतीचे छप्पर दुरुस्तीसाठी व पावसापासून वाचण्यासाठी मोठ्या प्रमाणात $\text{₹} १,००,०००$ खर्च केले.
  - यंत्रसामुग्री आणण्यासाठी वाहतूक खर्च $\text{₹} १२,०००$ करावा लागला.
  - जमीन व इमारत विकत घेण्यासाठी, खरेदी खताचे दस्तावेज तयार करण्यासाठी वकीलाला $\text{₹} २०,०००$ कायदे विषयक फी दिली.
  - स्वतःच्या यंत्रसामुग्रीची मांडणी व उभारणी करण्यासाठी कामगारांना $\text{₹} १०,५००$ वेतन दिले व नवीन यंत्रसामुग्रीची स्थापना केली.

५. खालील माहिती मेसर्स ए. बी. सी. आणि मेसर्स एक्स. वाय. झेड. ची असून त्यांचा ३१ मार्च, २०१७ चा अखेर शिल्लक साठ्याचे मूल्यमापन करा. (१५)

- अ) मेसर्स ए.बी.सी.साठी फी.फो. (FIFO) पद्धतीचा वापर करा.
- ब) मेसर्स एक्स.वाय.झेड साठी वेटेड अँव्हरेज पद्धतीचा वापर करा.

तपशील	मेसर्स ए. बी. सी.	मेसर्स एक्स. वाय. झेड.
सुरुवातीचा साठा (कि.ग्रॅ.) ०१.०३.२०१७.	२००० @ $\text{₹} २०$	२००० @ $\text{₹} १०$
खरेदी (कि. ग्रॅ.)		
१) ११.०३.२०१७ रोजी	१८०० @ $\text{₹} २२$	१००० @ $\text{₹} २०$
२) २१.०३.२०१७ रोजी	१७०० @ $\text{₹} २४$	२००० @ $\text{₹} २२$

TURN OVER

१४

विक्री (कि. ग्रॅ.)		
१) ०६.०३.२०१७ रोजी	१,३००	१,०००
२) १५.०३.२०१७ रोजी	१,५००	१,२००
३) १८.०३.२०१७ रोजी	६००	८००
४) २९.०३.२०१७ रोजी	१,१००	१,७००

किंवा

५. खालील खरेदी विक्रीचे व्यवहार मी. राम यांचे आहेत.

(१५)

दिनांक	तपशील	नग	दर प्रती नग (₹)
०१.०३.२०१७	आरंभी साठा	१५००	५०
०६.०३.२०१७	खरेदी	२०००	६०
१२.०३.२०१७	विक्री	२५००	८०
१५.०३.२०१७	खरेदी	१५००	६५
२१.०३.२०१७	विक्री	२०००	९०
२५.०३.२०१७	खरेदी	१८००	७०
२८.०३.२०१७	विक्री	१०००	९५
२९.०३.२०१७	विक्री	५००	१००
३०.०३.२०१७	खरेदी	१२००	८०

वरील माहितीच्या आधारे खालील बाबी शोधा :

- १) फी.फो. पध्दतीचा वापर करून ३१ मार्च, २०१७ रोजीचा अखेर शिल्लक साठा.
- २) मार्च, २०१७ ची मूळ विक्री किंमत (कॉस्ट ऑफ गूड्स सोल्ड).
- ३) मार्च, २०१७ ची विक्री व ढोबळ नफा.

६. खालील प्रश्नांचे उत्तरे द्या :

१) लेखांक मानांकन - ९ महसुली मानांकाची धोरणे स्पष्ट करा.

(१०)

२) भाडेतरावारील खरेदी लेखांकन बद्दल थोडक्यात माहिती द्या व भाडेकरारातील तरतूदी (Terms) लिहा.

(१०)

६. संक्षिप्त टीपा लिहा :

(२०)

- अ) उत्पादन खाते.
- ब) साधारण नफा-तोटा पत्रक (विभागीय खात्याप्रमाणे).
- क) नैमित्तिक साठा मूल्यमापन (पिरीऑडीक)
- ड) लेखांक मानांकनाचे महत्त्व.
- इ) अंतर विभागीय हस्तांतरण.
- फ) भांडवली व महसूली खर्च